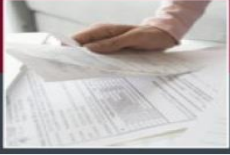

KAMU ALACAĞININ CEBREN TAHSİLİNDE ÖDEME EMRİ UYGULAMASI

Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarafından Tebliğ Edilen Ödeme Emri Hakkında Yapılacak İşlemler

TRABZON
ÜNİVERSİTESİ

EYLÜL 2023

Ödeme Emri Nedir? Neden ve Kimler Adına Düzenlenir?

Ödeme emri, 6183 Sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre vadesinde ödenmeyen kamu alacakları için düzenlenir.

Ödeme emri, **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre kamu borcunu (kamu alacağını) vadesinde ödemeyen borçlulara, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya bu borçlarla ilgili mal bildiriminde bulunmaları için düzenlenen bir bildirimdir.**

Ödeme emrinin düzenlenmesi, kamu alacağının tahsili için cebri tahsilat işlemlerine başladığını gösterir.

Asıl borçlulardan tahsilat yapılamaması veya tahsilat yapılamayacağını anlaşılması halinde; kanuni temsilci, limited şirket ortağı, yabancı şahıs veya kurumların mümessilleri gibi borçtan sorumlu olanlara da ödeme emri tebliğ edilerek, borcun ödenmesi veya mal bildiriminde bulunması istenilir.

Ödeme Emrinde Hangi Hususlar Yer Alır?

Ödeme emrinde; borcun asıl ve ferilerinin (gecikme faizi gibi) türü ve tutarı, borcun nereye ödeneceği, süresinde ödenmeyen borcun vergi dairesince cebren tahsil edileceği, süresinde ödenmeyen borç ile ilgili mal bildiriminde bulunulması gerektiği, borçlunun mal bildiriminde bulunmadığı takdirde üç ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, gerçeğe aykırı mal bildiriminde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı, ödeme emrine karşı hangi mahkemede dava açılacağı, borçlu, hacze kabil malı olmadığı yolunda bir bildirim yapacak ise; en son kanuni ikametgah ve işyeri adreslerini, var ise kayıtlı olduğu diğer vergi dairelerini ve kamu idarelerini ve bu idarelerdeki kayıt ve hesap numaralarını, nüfus kayıt örneğini bildirmek zorunda olduğu, geçerli bir nedeni olmadan bu bildirimleri yapmayan kişilerin **elli güne kadar adli para cezası ile**

cezalandırılacağı hususları yer alır.

Kendisine Ödeme Emri Tebliğ Edilen Borçlu Ne Yapabilir?

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde aşağıdaki 3 yola başvurabilir:

- Borç tutarını ödeyebilir,
- Borcunu ödeyemeyecekse mal bildiriminde bulunabilir,
- Haklı olduğunu düşünüyorsa, ödeme emrine karşı dava açabilir.

Borçlu, Borcunu 15 Gün İçinde Öderse Sorun Yok!

Borçlunun, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödeme emrinde yer alan borcunu, süresinde ödenmeyen kısım için vadenin bitim tarihinden ödendiği tarihe kadar hesap edilecek **aylık % 2,5 gecikme zammı** ile birlikte ödemesi gerekiyor. Borç tutarını ödediği takdirde hiçbir sorun kalmıyor.

Borçlu Borcunu Ödeyemeyecekse, Mal Bildiriminde Bulunmak Zorunda!

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde borcunu ödeyemeyecekse, bu 15 günlük süre içerisinde mal bildiriminde bulunmak zorunda. Mal bildirimini; **amme borçlusunun, amme alacağını karşılayacak miktarda, gerek kendi elindeki gerekse üçüncü şahıslar elindeki menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarının nev'ini, mahiyetini ve miktarını veya malı olmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynakları ile buna nazaran borcunu ne şekilde ödeyebileceğini vergi dairesine yazılı veya sözlü olarak beyan etmesidir.**

Borçlunun haczedilebilecek malları olmadığını bildirmesi de, mal bildirimini hükmünde.

Mal bildirimini servet beyanı olmadığından, borçlunun borcunu karşılayacak tutarda mal bildiriminde bulunması yeterli. Borçlunun daha fazla mal bildiriminde bulunmaya zorlanması mümkün değil.

Malı Olmadığını Bildiren Borçlunun Bildirime Ekleyeceği Bilgi Belge Var Mı? Yoksa Malım Yok Demesi Yeterli Mi?

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen ve malı olmadığı yolunda bildirimde bulunan borçlunun, bu bildirim ile birlikte veya bildirim tarihinden itibaren **15 gün** içinde; en son kanuni ikametgah ve iş adreslerini bildirme, varsa devamlı mükellefiyetleri bulunan diğer vergi dairelerini ve kamu idarelerini ve bu idarelerdeki hesap ve kayıt numaralarını bildirme, nüfus kayıt örneğini verme zorunluluğu bulunuyor. **Bu zorunluluğu makul bir özürlü olmadan zamanında yerine getirmeyenler, elli güne kadar adli para cezası ile cezalandırılıyor.**

Gerçeğe Aykırı Mal Bildiriminde Bulunanlara Ne İşlem Yapılıyor?

Mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yapanlarla, yaşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılıyor.

Süresinde Mal Bildiriminde Bulunmayanlar Hakkında Ne İşlem Yapılıyor?

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, **15 günlük** süre içinde borcunu ödemez ve mal bildiriminde de bulunmazsa, mal bildiriminde bulununcaya kadar bir defaya mahsus olmak ve üç ayı geçmemek üzere hapisle tazyik olunuyor. Hapsen tazyik kararı, vergi dairesinin talebi üzerine icra mahkemesi tarafından veriliyor ve Cumhuriyet Savcılığı'nca derhal infaz olunuyor.

Borçlu mal bildiriminde bulunduğu anda, hapsen tazyik kararı alınmış olsa dahi infaz edilemiyor ve borçlu hapsedilmişse derhal tahliye ediliyor.

Mal Bildirime Konu Mallara Ne İşlem Yapılıyor?

Borçlunun, mal bildiriminde gösterdiği veya vergi dairesince tespit edilen malları ile borçluya ait olup da üçüncü şahıslarda bulunan mallardan borcuna yetecek miktarı vergi dairesince haciz olunuyor. Yapılan takibat sonunda borçlu borcunu rızaen

ödemediği takdirde, vergi dairesince haciz olunan mallar satışa çıkarılarak kamu alacağı tahsil ediliyor.

Kamu Alacağının Tahsiline Engel Olanlar Hakkında Ne İşlem Yapılıyor?

Hakkında takip muamelelerine başlanan borçlu kısmen veya tamamen tahsile engel olmak veya tahsili zorlaştırmak maksadıyla mallarından bir kısmını veya tamamını:

- Mülkünden çıkararak, telef ederek yahut değerden düşürerek gerçek surette,
- Gizleyerek, kaçırarak muvazaa yolu ile başkasının uhdesine geçirerek veya aslı olmayan borçlar ikrar ederek, yahut alındılar vererek gerçeğe aykırı surette, varlığını yok eder veya azaltır ve geri kalan mallar borcu karşılamaya yetmezse **altı aydan üç yıla kadar hapis cezası** ile cezalandırılıyor.

Borçlu, Ödeme Emrine Karşı Hangi Nedenlerle Dava Açabilir?

Borçlu;

- Böyle bir borcunun olmadığı,
 - Borcunu kısmen ödediği,
 - Borcun zaman aşımına uğradığı
- iddiasıyla ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren **15 gün** içinde **vergi mahkemesinde dava açabiliyor.**

Ödeme emrinde yer alan borcun tamamına veya bir kısmına dava açılabilir. Ancak dava dilekçesinde dava açılacak kısmın türü ve tutarının açıkça gösterilmesi gerekiyor. Aksi halde dava açılmamış sayılıyor.

Dava Açılması Borçlu Hakkındaki Takip İşlemlerini Durdur Mu?

Dava açan borçlu hakkındaki **takip işlemleri**, davayı gören **mahkemece yürütmeyi durdurma kararı verilmediği sürece devam ediyor.**

Borçlu Dava Sonunda Tamamen veya Kısmen Haksız Çıkarsa Ne Oluyor?

Açmış olduğu davada tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, haksız çıkılan borç tutarı kadar olan kamu alacağı, % 10 zamlı olarak tahsil ediliyor.

Vergi Mahkemesinde Açtığı Davayı Kaybeden Borçlu Ne Yapacak?

Borçlu, borcun tamamına veya bir kısmına karşı vergi mahkemesinde açtığı davanın tamamen veya kısmen reddi halinde, ret kararının kendisine tebliğ tarihinden itibaren **15 gün içinde mal bildiriminde bulunmak** zorunda. Bu 15 günlük süre içerisinde ödeme emrine konu borcu tamamen ödemesi halinde, mal bildiriminde bulunma yükümlülüğü de ortadan kalkıyor.

İlk derece mahkemesinde açtığı davayı kaybeden borçlunun, açtığı davaya konu tutarın **2019 yılı için 6.000 TL'yi aşması** halinde üst yargıya başvurması mümkün bulunuyor.

Borcun bir kısmına karşı dava açılması, dava konusu yapılmayan kısım için mal bildiriminde bulunma süresini uzatmıyor.

SONUÇ OLARAK;

Ödeme emri tebliği, borçlular açısından mal bildiriminden, haciz ve hapse kadar çok önemli sonuçlar doğuran önemli ve dikkate alınması gereken bir konu. Çünkü, ödeme emrinin düzenlenmesi, kamu alacağının tahsili için cebri tahsilat işlemlerine başladığını gösteriyor. Vergi mükellefi ve yetkililerinin ödeme emrini ciddiye almaları ve buna karşı haklarını ve yapabilecekleri işlemleri bilmeleri gerekiyor. Bu, husus, sıkça değişen mevzuat da dikkate alındığında daha da önem kazanıyor. Ayrıca, bu konudaki mevzuatın dağınık ve oldukça karışık olması da, ilgili tarafları oldukça zorluyor. Kanunların ve ikincil mevzuatın yeniden yazımında bu hususun dikkate alınmasında fayda var.